

SASKY koulutuskuntayhtymä
Voionmaan kansanopiston opetussuunnitelma
Näyttelijäkoulutus

Yhtymähallitus 17.12.2024

Sisältö

1	Arvoperusta	4
2	Toimintakulttuuri	4
3	Koulutuksen tehtävä, rakenne ja laajuus	5
4	Koulutuksen toteuttaminen	5
4.1	Oppimiskäsitys	5
4.2	Opiskeluympäristö ja työtavat.....	5
5	Oppimisen ja osaamisen arviointi	6
6	Näyttelijäkoulutus, 38 op	6
6.1	Opetuksen tavoitteet.....	6
6.2	Keskeiset sisällöt	6
6.3	Arviointi	7
7	Näyttelijäntyön perustekniikka, 7 op.....	7
7.1	Opetuksen tavoitteet	7
7.2	Keskeiset sisällöt	8
	Arviointi.....	8
8	Teatteri- ja live-esiintyminen, 7 op	8
8.1	Opetuksen tavoitteet	8
8.2	Keskeiset sisällöt	9
8.3	Arviointi	9
9	Kameranäyttelemineen, 6 op.....	9
9.1	Opetuksen tavoitteet	9
9.2	Keskeiset sisällöt	10
9.3	Arviointi	10
10	Kehonhuolto ja fyysinen ilmaisu, 6 op.....	10
10.1	Opetuksen tavoitteet	10
10.2	Keskeiset sisällöt	11
10.3	Arviointi	11
11	Dramaturgia ja käsikirjoituksen tulkitseminen, 7 op.....	11
11.1	Opetuksen tavoitteet	11
11.2	Keskeiset sisällöt	12

11.3	Arviointi	12
12	Teatterisivistys, 5 op.....	12
12.1	Opetuksen tavoitteet	13
12.2	Keskeiset sisällöt	13
12.3	Arviointi	13

Voionmaan koulutuskeskuksen toteuttamassa näyttelijäkoulutuksessa käydään läpi draamanäyttelijäntytön tekniikan perusteet ja tutustaan esiintyjän ammattiin monipuolisesti. Opiskelija saa käytännön työkaluja ilmaisunsa hallintaan ja kehittämiseen. Erityisesti oman ainutlaatuisen kehon tunteminen ja itseymmärrys kokonaisuudessaan ovat tärkeä osa oppimista.

1 Arvoperusta

Kansanopisto on vapaan sivistystyön oppilaitos. Vapaan sivistystyön tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus. Vapaan sivistystyön koulutuksen tavoite kuvaa sivistysihannetta, jossa pyrkimyksenä on jatkuva kehittyminen ja uuden luominen sekä yksilön kehittämispotentiaaliin perustuva inhimillinen kasvu. Jokainen yksilö on ainutlaatuinen ja hän rakentaa omaa yksilöllistä identiteettiään sekä vastuullista toimijuuttaan yhteiskunnassa. Koulutuksessa kaikkia opiskelijoita kohdellaan tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti.

2 Toimintakulttuuri

Kansanopisto vaalii toiminnassaan hyvän oppimisympäristön kulttuuria. Opiskelijan hyvinvointi ja turvallinen arki on tärkeää. Vuorovaikutus oppimisympäristössä on monipuolista ja suunnittelussa huolehditaan ympäristövastuusta ja kestävästä kehityksestä. Oppimisympäristössä huomioidaan suomalaisen yhteiskunnan moninaisuus ja se on osa kansanopistojen toimintakulttuuria. Kulttuurinen moninaisuus on osa opistojen arkea. Erityisesti panostetaan osallisuuteen ja kansanopiston henkilöstön ja opiskelijoiden yhdenvertaisuuteen.

Kansanopiston opinnoissa ja vapaa-ajan ohjauksessa tuetaan aktiivista kansalaisuutta kannustamalla opiskelijoita ilmaisemaan itseään, neuvottelemaan, ratkaisemaan ristiriitoja ilman väkivaltaa, tunnistamaan ja hyväksymään erilaisuutta ja toimimaan demokraattisen ja tasa-arvoisen kulttuurin mukaisesti. Kansanopistovuoden aikana opiskelija kasvaa vapaan sivistystyön lain tavoitteiden mukaisesti yksilönä tuntemaan oikeutensa ja vastuunsa. Häntä rohkaistaan vapauten tehdä vastuullisesti itsenäisiä päätöksiä.

Kansanopisto on opiskelijoiden ja henkilökunnan muodostama yhteisö, jossa koko henkilöstö osallistuu omassa tehtävässään opiskelijan ohjaukseen ja tukitoimiin.

3 Koulutuksen tehtävä, rakenne ja laajuus

Voionmaan kansanopiston toteuttamassa näyttelijäkoulutuksessa käydään läpi draamanäyttelijäntyön tekniikan perusteet ja tutustaan esiintyjän ammattiin monipuolisesti. Opiskelija saa käytännön työkaluja ilmaisunsa hallintaan ja kehittämiseen. Erityisesti oman ainutlaatuisen kehon tunteminen ja itseymmärrys kokonaisuudessaan ovat tärkeä osa oppimista. Koulutus on avoin kaikille oman ilmaisunsa kehittämisestä kiinnostuneille.

Opintojen kesto on 38 viikkoa ja laajuus vastaa 38 opintopistettä.

4 Koulutuksen toteuttaminen

Koulutuksen toteuttaa Saskyn Voionmaan kansanopisto Tampereella.

Opetus toteutetaan pääsääntöisesti lähiopetuksena arkisin klo 9–16 välisenä aikana (5x45min). Tähän poikkeuksen muodostavat tilanteen mukaan toteutuvat iltaopinnot, jolloin tehdään vierailuja esimerkiksi paikallisiin teattereihin sekä harjoitellaan ja esitetään omia näyttämöesityksiä. Opintoihin kuuluu lisäksi poikkeavia opetusaikoja kuvausaikatauluihin liittyen.

4.1 Oppimiskäsitys

Opinnoissa perehdytään tekemällä oppimisen ja työn analysoinnin vuorotteluun. Kaikki tekeminen perustuu yhteistyöhön, vaikka jokainen etsii, löytää ja vahvistaa omia vahvuuksiaan ja omaa suuntaansa.

4.2 Opiskeluympäristö ja työtavat

Opiskelijoilla on käytössään oma tila, jossa liikunta ja esiintymisen harjoittelu on mahdollista.

Opetusta syvennetään systemaattisesti koko vuoden ajan. Opiskelijat oppivat yhteistyötä ja sooloesiintymistä monipuolisesti harjoitusten ja harjoitustöiden muodossa. Kaikki perustuu yhteistyöhön, myös sooloesiintyminen.

Näyttelijäopiskelijat toimivat yhteistyössä elokuva-alan opiskelijoiden kanssa ja esiintyvät tarvittaessa heidän harjoitus- ja päättötöissään. He osallistuvat myös tarvittaessa opiston sisällä tehtävien musiikki-, mainos- ja tilausvideoiden tekemiseen.

5 Oppimisen ja osaamisen arviointi

Oppimisen arvioinnilla on koulutuksessa kaksi toisiaan tukevaa tehtävää. Arvioinnin tehtävänä on toisaalta ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kehittää opiskelijoiden itsearvioinnin taitoja ja toisaalta määrittää, missä määrin opiskelija on saavuttanut opintokokonaisuuksille asetetut tavoitteet. Arviointi kohdistuu oppimiseen, osaamiseen ja työskentelyyn.

Opiskelun ohjaaminen ja kannustaminen sekä itsearvioinnin taitojen kehittäminen toteutuvat formatiivisen arvioinnin avulla. Summatiivisesti arvioidaan sitä, miten opiskelija on saavuttanut eri opintokokonaisuuksille asetetut tavoitteet.

Kansanopistotodistus voidaan antaa vähintään 28 opiskelijaviikon laajuisen kansanopistolinjan suorittamisesta sen opetussuunnitelman mukaisesti (OKM asetus 4/2013).

6 Näyttelijäkoulutus, 38 op

Näyttelijäntyön peruslinja on lukuvuoden kestävä kansanopistolinja, joka antaa opiskelijalle tiedollisesti ja kokemuksellisesti monipuolisen käsityksen näyttelemisestä erilaisissa konteksteissa. Opinnoissa perehdytään tekemällä oppimisen ja työn analysoinnin vuorotteluun. Linja antaa hyvän perustan näytellä perinteistä draamaa sekä näyttämöllä että kameran edessä, minkä lisäksi se tutustuttaa opiskelijoita vaihtoehtoihin työtapoihin kuten nykyteatteriin ja vuodesta riippuen uusiin teknologioihin kuten esimerkiksi virtuaalitodellisuus/360 -kameratyöskentelyyn. Näyttelijälinja toimii kiinteässä yhteistyössä Elokuva- ja TV-linjan kanssa.

6.1 Opetuksen tavoitteet

Näyttelijäkoulutuksen osaamistavoitteet

- oppii näyttelemään erilaisissa konteksteissa.
- tutustuu vaihtoehtoihin työtapoihin.
- opiskelija oppii ottamaan vastaan ja antamaan palautetta rakentavasti.
- opiskelija osaa analysoida omaa ja muiden tekemistä.

6.2 Keskeiset sisällöt

Näyttelijäkoulutuslinjan sisältö:

- Puheilmaisu ja äänenkäyttö
- Fyysinen ilmaisu
- Käsikirjoituksen ymmärtäminen ja tulkinta elokuvassa ja teatterissa
- Kohtausharjoittelu
- Dialogi
- Monologi
- Näyttämö / live -ilmaisu

- Teatteri- ja elokuvaaktiviteetit
- Kehonhuolto

6.3 Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Näyttelijälinjan vastuopettaja seuraa läpi lukuvuoden opiskelijoiden yksilöllistä edistymistä ja käy heidän kanssaan harjoitustöihin ja jatkuvaan harjoitteluun liittyviä keskusteluja. Opiskelijan odotetaan osaavan erottaa analysointi ja varsinainen esiintyminen selkeästi toisistaan. Opettaja kuuntelee ja tarkkailee vastaako opiskelijan sanallistama analyysi sitä mitä hän käytännössä tekee esiintyessään ja korjaako hän esiintymistään saamansa palautteen pohjalta. Kaikilta opiskelijoilta ei odoteta samaa lopputulosta ja jokaisen kehitystä seurataan progressiivisesti askel kerrallaan, mutta tietyt asiat tulee jokaisen saavuttaa. Jokainen opiskelija tekee tietyt opiskeluprojektit, joiden toteutuksesta tulee väistämättä näkyviin, onko opiskelija sisäistänyt kurssin tavoitteeksi asetetut sisällöt.

Opintojaksot arvioidaan asteikolla hyväksytty / hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Opiskelija osaa erottaa analysoinnin ja varsinaisen esiintymisen selkeästi toisistaan.
- Opiskelija osaa korjata esiintymistään saamansa palautteen pohjalta.

7 Näyttelijäntyylin perustekniikka, 7 op

Kokonaisuus sisältää näyttelijäntyylin perustekniikan kurssit:

1. *helpot dialogit*
2. *näyttelemisen tavallisimmat kontekstit*
3. *ilmaisun selkeys, ajatuksen ja kehon suuntaaminen*
4. *monologi näyttämöllä ja suhdeyleisöön*
5. *äänenkäyttö*
6. *roolianalyysi ja vaikean tekstin näytteleminen*
7. *jännite draamassa ja ilman draamaa/nykyteatterin kontekstissa*
8. *roolihahmojen statukset ja näyttelijän itseohjautuminen*

7.1 Opetuksen tavoitteet

- Opiskelija hallitsee ajatuksen ja kehon ja suuntaamisen.
- Opiskelija hallitsee äänenkäytön ja selkeän artikulaation.

- Opiskelija tietää koreografian noudattamisen merkityksen ja ymmärtää koreografian muuttamisen osana tekoprosessia.
- Opiskelija oppii vastaanäyttelijän kuuntelu- ja reagoitukykyä.
- Opiskelijalla on kyky ottaa ohjeet vastaan ja noudattaa niitä.
- Opiskelijalla on ymmärrys psykorealismista ja karikatyyrin erosta.
- Opiskelija pystyy pyydettyä variaatioita tulkintaa, eikä jää kiinni vain yhteen tulkintaan.
- Opiskelijalla on kyky keskustella roolihahmosta ja projektin maailmasta ohjaajan tai muun työryhmän jäsenen kanssa.

7.2 Keskeiset sisällöt

Helpot dialogiharjoitteet pienellä sekä suurella näyttämöllä. Kameranäyttelemisen, videoleikkaamisen vaikutus näyttelijäntyöhön. Esiintyminen erilaisissa tilaisuuksissa. Äänenkäyttö.

Arvioinnin kuvaus: Hyväksytty / Hylätty

Arviointi Kurssiin kuuluu myös oman oppimisen itsearviointi.

Opiskelija osoittaa harjoitustehtävien muodossa käytännössä live-tilanteessa ja kameralle näytellessään hallitsee osaamistavoitteissa mainitut asiat.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Opiskelija osoittaa live-esiintymistilanteessa hallitsevansa osaamistavoitteissa mainitut asiat.
- Opiskelija osoittaa kameralla näytellessään hallitsevansa osaamistavoitteissa mainitut asiat.

8 Teatteri- ja live-esiintyminen, 7 op

Kokonaisuus sisältää teatteriesiintymisen kurssit

1. *Selkeys ilmaisussa, kehon ja ajatuksen suuntaaminen*
2. *Fyysinen imitaatio, fyysinen hahmon kehittäminen*
3. *Monologi*
4. *Vaikean roolin tulkinta ja esittäminen*
5. *Ei-tekstilähtöisesti nykyteatterin kontekstissa näyttelemisen*
6. *Ääninäyttelemisen*
7. *Iso, liioiteltu ilmaisu*

8.1 Opetuksen tavoitteet

Osaamistavoitteet

- Opiskelija osaa toimia ryhmässä ja ymmärtää, että kaikki esiintyminen on yhteistyötä.
- Opiskelija osaa antaa muille tilaa ja myös ottaa sitä.
- Opiskelija osaa esiintyä iltamissa.

- Opiskelija osaa järjestää iltamia.

8.2 Keskeiset sisällöt

Iltamat - opiston sisäinen näytös, fyysisen ilmaisun imitointi lipsync/playback -esityksenä toisille kurssilaisille, esiintyminen monologi-iltamissa, näyttteleminen Rikos ja rangaistus -opetusproduktiossa, esiintyminen "Outolan iltamissa", lukudraamassa/live-kuunnelmassa "Nainen katoaa" esiintyminen, Antiikin komedia Lysistrate-opetusproduktiossa esiintyminen.

8.3 Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Kurssin osa-alueiden hyväksytyt suoritukset edellyttävät aktiivista osallistumista yhteiseen tekemiseen. Näyttelemistä produktioissa sekä osallistumista käytännön järjestelyihin.

Hyväksytyt/hylätyt.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Opiskelija esiintyy iltamissa.
- Opiskelija osallistuu iltamien järjestelyihin jollakin käytännöllisellä tavalla, mikä helpottaa kyseisenä päivänä esiintymässä olevia, mikä tarkoittaa markkinointia, tekniikkaa ja käytännönjärjestelyitä.
- Opiskelija osallistuu aktiivisesti opetusproduktioihin.

9 Kameranäyttelemisen, 6 op

Kameranäyttelemisen kurssit:

1. Koko lukuvuoden kestävä "Ei-minä" -projekti
2. Monikamerakurssi
3. Näyttelemisen lähikuvassa, psykorealismi
4. 360 virtuaalikontekstissa näyttelemisen

9.1 Opetuksen tavoitteet

Osaamistavoitteet

- Opiskelija osaa toimia ryhmässä ja ymmärtää, että kaikki esiintyminen on yhteistyötä.
- Opiskelija osaa antaa muille tilaa ja myös ottaa sitä.
- Opiskelija hallitsee äänenkäytön erilaisissa konteksteissa.
- Opiskelija osaa keskittyä ottoihin, osaa keskittyä olennaiseen ja kysyä, ellei tiedä mitä häneltä odotetaan.
- Opiskelija pystyy soveltamaan oppimaansa näyttelijän perustekniikkaa erilaisiin kuvaustilanteisiin ja olosuhteisiin.
- Opiskelija luo improvisaatioelokuvahahmon ja kehittää sitä läpi opintovuoden.

- Opiskelija ymmärtää, että työtavat vaihtelevat projektista toiseen.

9.2 Keskeiset sisällöt

Fiktiivisen some-hahmon videon kuvaaminen ja esittäminen ryhmälle, oman ja toisten työn arviointi. Esiintyminen monikamerakurssilla, joka järjestetään yhdessä elokuvaopiskelijoiden kanssa. Psykorealistinen lähestymistapa, lyhyt teksti esitettynä kameralle. Osallistuminen opintomatkalta Ruotsiin ja näyttelemisen opetusproduktiossa "Outsider".

9.3 Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Kurssin osa-alueiden hyväksytyt suoritukset edellyttävät aktiivista osallistumista ja käytännön harjoitustehtävien suorittamista sekä oman ja toisten töiden arviointia.

Hyväksytty/hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Opiskelija osallistuu "Ei minä" -projektiin tuottamalla itse keksimälleen fiktiiviselle some-hahmolle videon, jonka esittää muille.
- Opiskelijaa arvioi omia ja toisten töitä.
- Opiskelija osallistuu opintomatkalta ja näyttelee opetusproduktiossa.
- Opiskelija näyttelee lähikuvassa psykorealistisella lähestymistavalla ja esittää lyhyen tekstin kameralle.
- Opiskelija esiintyy monikamerakurssilla.

10 Kehonhuolto ja fyysinen ilmaisu, 6 op

- kehollisuuden ymmärtäminen kokemuksellisesti
- näyttämötaistelu
- kyky lämmittää/virittää koko keho

10.1 Opetuksen tavoitteet

Osaamistavoitteet

- Opiskelija kokoaa itselleen sopivan kehon lämmittelyrepertoarin opettajien antamista esimerkeistä ja halutessaan muualta opituista tekniikoista ja pystyy tarvittaessa näyttämään sen opettajalle ja perustelemaan valitsemansa kokonaisuuden.
- Opiskelija ottaa päämääräksi oppia jokin itselle uusi taito, jota käyttää jossakin vaiheessa opintovuotta.
- Opiskelija osallistuu päivittäin lämmittelyyn ja viikoittain kehonhuolto- ja tanssitunneille.

10.2 Keskeiset sisällöt

Päivittäinen yhteinen lämmittely, Pirkanmaan Tanssin keskuksen tanssi/kehotunnit, näyttämötaistelukurssi.

10.3 Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Kurssin osa-alueiden hyväksytyt suoritukset edellyttävät aktiivista osallistumista ja käytännön harjoitustehtävien suorittamista.

Hyväksytyt/hylätyt.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Opiskelijalla on itselle sopiva kehon lämmittelyrepertoaari.
- Opiskelija on osallistunut päivittäin lämmittelyyn ja viikoittain kehonhuolto- ja tanssitunneille.
- Opiskelija on oppinut jonkin uuden taidon ja käyttänyt sitä kohtauksessa ironisesti kerran ja mahdollisimman autenttisesti toisen kerran.

11 Dramaturgia ja käsikirjoituksen tulkitseminen, 7 op

- esittely, kutsu seikkailuun -käsitteet kerronnassa
- ristiriita ja vastoinkäyminen -käsitteet kerronnassa
- ristiriidan syventäminen (jatkoa edelliseen)
- umpikujan käsite kerronnassa
- vaikean tekstin tulkinta ja yksittäisen hahmon kokonaisen kaaren hahmottaminen
- jännitteen tyypillisimmät muodot
- muutoksen käsite kerronnassa
- käsikirjoittaminen: istutuksen, kehittelyn ja lunastuksen -käsitteiden ymmärtäminen
- jäädyttely/hyvästelyjakso, pääjännitteen purkaannuttua - käsitteet kerronnassa

11.1 Opetuksen tavoitteet

Osaamistavoitteet

- Opiskelijalla on kyky lukea käsikirjoitusta ja rakentaa sen pohjalta roolihahmo.

- Opiskelijalla on kyky keskustella käsikirjoituksesta, pystyy esittämään ohjaajalle ja muille työryhmän jäsenille oman työnsä kannalta olennaisia kysymyksiä.
- Opiskelija hahmottaa, että kaikissa perustarinoissa on tietyt aina toistuvat elementit

11.2 Keskeiset sisällöt

Oman roolihahmon kehittäminen videolle, fiktiivinen some-hahmo, arviointikeskustelu omasta ja toisten opinnäytteestä ryhmässä. "Rikos ja rangaistus" -opetusproduktiossa näyttöleminen. Kohtausharjoitteet. Tekstianalyysi ja ryhmäkirjoitusharjoite.

11.3 Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Kurssin osa-alueiden hyväksytyt suoritukset edellyttävät aktiivista osallistumista ja käytännön harjoitustehtävien suorittamista.

Hyväksytyt/hylätyt.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Opiskelija lukee käsikirjoitusta ja rakentaa sen pohjalta roolihahmon.
- Opiskelija keskustelee käsikirjoituksesta, esittää ohjaajalle ja muille työryhmän jäsenille oman työnsä kannalta olennaisia kysymyksiä.
- Opiskelija löytää kaikissa perustarinoissa olevat tietyt aina toistuvat elementit.

12 Teatterisivistys, 5 op

- vierailu Tampereen Teatteriin
- vierailu Ahaa Teatteriin
- vierailu Tampereen Työväen Teatteriin
- vierailu Grus Grus Teatteriin
- vierailu Teatteri Telakalle
- vierailu Tanssiteatteri MD:lle
- teatterin tyylilajit
- Ei-tekstilähtöinen teatteri
- Antiikin teatteri

12.1 Opetuksen tavoitteet

Osaamistavoitteet

- Opiskelijalla on hyvä yleiskäsitys teatterin moninaisuudesta.

12.2 Keskeiset sisällöt

Opetuksen tärkein muoto on teatterivierailut tamperelaisiin ammattiteattereihin, lisäksi aiheesta on luentoja sekä epäkonventionaalisen teatterin työpajoja.

12.3 Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Arviointi: Kurssin osa-alueiden hyväksytty suoritus edellyttää aktiivista osallistumista.

Hyväksytty/hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Opiskelija osoittaa ryhmäkeskusteluissa, että hänellä on hyvä yleiskäsitys teatterin moninaisuudesta.